

REPORTATGE

L'Institut Despuig fa memòria

Una exposició feta pels alumnes d'ESO recorda les víctimes ebrenques i la perversitat de l'Holocaust nazi, però també repassa altres genocidis i alerta de l'ascens de la ultradreta a Europa.

Tortosa Ò.M.J.

L'horror presidix des del 27 de gener el vestíbul de l'Institut Cristòfol Despuig de Tortosa. I no és una metàfora si mirem una fotografia de cadàvers amuntegats que esdevé una de les peces de la mostra més properes a l'entrada al centre. L'exposició en record de l'horror encara hi serà unes setmanes, per a ajudar els alumnes a prendre consciència de l'episodi més fosc i tràgic de l'Europa del segle XX.

Per a commemorar l'aniversari de l'alliberament d'Auschwitz i el Dia Mundial de l'Holocaust nazi, alumnes dels quatre cursos d'ESO van preparar una exposició. S'estructura en diferents seccions o panells al voltant d'allò que més crida l'atenció: 211 cubs de cartó daurat, elaborats pels alumnes de segon, amb els noms, la data i lloc de naixement i l'any de deportació i mort o alliberament (i a quin camp d'extermini) dels 211 ebrenques que la historiadora i professora del mateix institut Cristina Favà ha documentat que van partir a la seua pell la maquinària aniquiladora del Tercer Reich. La majoria van ser morts o desapareguts, però n'hi ha que els van alliberar. Fa tres anys va morir a Alcanar un dels últims, Juan Bautista Nos.

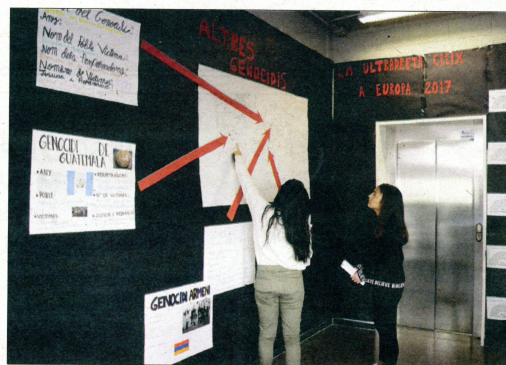
"Els de tercer i quart ja en tenien més o menys consciència, però per als de primer i segon crec que ha estat més revelador. Hem volgut posar en valor que gent d'aquí, dels nostres pobles, van patir-ho", explica el director de l'institut, Josep Ramon Subirats. **"Alguns alumnes han**

recordat la privació de llibertat dels seus avis en el context de la postguerra civil", afegeix.

Els cubs daurats recorden les anomenades llambordes de la memòria -n'hi ha a diversos llocs del món, també a Catalunya- o llambordes *stolpersteine*, quadrades de 10 per 10 centímetres, fetes de formigó i cobertes d'una fulla de llautó on es graven les dades de persones empresonades i deportades. Es col·loquen al paviment de davant dels edificis o llocs on les víctimes van viure o treballar en llibertat abans de l'empresonament o la deportació. Van ser ideades per l'escultor berlinès Gunter Demnig.

Al voltant de les llambordes, els estudiants de primer d'ESO van fer i recollir dibuixos i imatges de camps nazis, plànols i simbologia, així com

Detalls de l'exposició al vestíbul de l'Institut Despuig. / NÚRIA CARO

de memorials en record de les víctimes. Els de segon van elaborar les llambordes i un mapa gegant dels camps d'extermini a Europa. Els de

tercer, en una secció ben diferenciada de l'exposició, han treballat altres genocidis tristament coneguts: casos com el d'Armènia, Ruanda, Bòs-

nia o Guatemala, amb una fitxa per conflicte que especifica l'època, els perpetradors, el nombre de víctimes i, molt important, si hi va bé o no reparació i justícia i de quin tipus. També han fet recull dels partits d'ultradreta en auge a Europa, com el FN francès de Le Pen o l'AFD alemanya, i de les homologacions d'una part del seu discurs a la ideologia nazi.

Finalment, els de quart d'ESO es van encarregar de fer un recull de pel·lícules, llibres (s'hi inclouen autors ebrenques com el de *Contes negres* vora el Danubi, del miravetà i deportat Roc Llop), fotografies (amb la firma entre d'altres del fotògraf ebrenca, també deportat, Antoni Garcia). El conegut fotògraf Francesc Boix, el còmic d'Art Sapiégelman MAUS, el llibre *El noi del pijama de ratlles*, de John Boyne, i la seua adaptació cinematogràfica, el *Diari d'Anne Frank* o *El Pianista* de Polanski són alguns dels protagonistes. Durant el mes de gener es van fer també projeccions parcials de pel·lícules i documentals.

Un gràfic de com va evolucionar la pèrdua de drets dels jueus fins a la 'solució final' o el cartell amb el cínic missatge *Arbeits macht Frei* ('Treballar us farà lliures') apunten l'exposició, que Subirats explica que l'any que ve es vol repetir amb més recursos. La iniciativa ha estat tutelada per mestres de les assignatures de Cultura i valors, religió i ciències socials. **"La memòria de les víctimes és important pel fet en si i perquè són fets que no s'haurien de tornar a repetir",** constata Cristina Favà. ■